

DOĞAL MİNERALLİ SULAR HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- Bu Yönetmeliğin amacı, Türkiye Cumhuriyeti topraklarında çıkan ve tüketime sunulan doğal mineralli suların teknik ve hijyenik şartlara uygun şekilde istihali, ambalajlanması, etiketlenmesi, satışı, denetlenmesi ve onaylanması, üçüncü ülkelerin topraklarından çıkartılan ve ülkemize ithaline (**Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580**)Kurum tarafından izin verilen doğal mineralli suların onaylanması, satışı, denetlenmesi ve etiketlenmesi ile Avrupa Birliğine üye devletlerin yetkili kuruluşları tarafından doğal mineralli su olarak onaylanan suların ülkemizde satışı, denetlenmesi ve etiketlenmesi ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu Yönetmelik, Türkiye Cumhuriyeti topraklarından çıkartılan doğal mineralli suların niteliklerini, hidrojeolojik, fiziksel, kimyasal, fiziko-kimyasal, mikrobiyolojik ve tıbbi özelliklerini, kaptaj, isale, depo, dolun yeri gibi ünitelerinin haiz olacağı teknik ve hijyenik şartlar ile onaylama, ruhsatlandırma, ambalajlama, etiketleme, satış ve denetimini, üçüncü ülkelerin topraklarından çıkartılan (**Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580**)Kurum tarafından onaylanarak ülkemize ithaline izin verilen doğal mineralli sular ile Avrupa Birliğine üye devletlerin yetkili kuruluşları tarafından doğal mineralli su olarak onaylanan suların ülkemizde satışı, denetlenmesi ve etiketlenmesini kapsar.

Termal ve hidromineral tesislerde tedavi edici amaçlar için kaynağında kullanılan mineralli ve tıbbi ürün niteliği taşıyan sulara bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz.

Dayanak

Madde 3- (**Değişik:RG-7/3/2013-28580**)

Bu Yönetmelik, 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 200, 201, 202 ve 206 ncı maddeleri, 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 27 nci maddesi ile 11/10/2011 tarihli ve 663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 40 ncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- Bu Yönetmelikte geçen deyimlerden;

a) Bakanlık: Sağlık Bakanlığını,

b) (**Mülga:RG-7/3/2013-28580**)

c) Müdürlük: (**Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580**) Halk Sağlığı Müdürlüğünü,

d) Bilimsel Değerlendirme Komisyonu: Doğal mineralli suların kimyasal, fiziko kimyasal, mikrobiyolojik, farmakolojik, fizyolojik ve klinik değerlendirilmesi ve onaylanması için (**Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580**) Kurumca oluşturulan komisyonu,

e) (**Değişik:RG-29/11/2010-27770**) Doğal mineralli su: Yer kabuğunun çeşitli derinliklerinde uygun jeolojik şartlarda doğal olarak oluşan, bir veya daha fazla kaynaktan yeryüzüne kendiliğinden çıkan veya teknik usullerle çıkartılan, mineral içeriği, kalıntı elementleri ve diğer bileşenleri ile tanımlanan, her türlü kirlenme riskine karşı korunmuş, mikrobiyolojik yönden uygun ve bu Yönetmeliğin 5 inci, 6 ncı ve 7 nci maddelerinde belirtilen özellikleri haiz olup 8 inci maddeye göre onaylanan suları,

f) Kurul: Doğal mineralli suları incelemek üzere her ilde (**Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580**) Halk Sağlığı Müdürlüğünün teklifi ve Valiliğin onayı ile oluşturulan inceleme kurulunu,

g) Tesis izni: Doğal mineralli su işletmelerinin inşası için bu Yönetmelik uyarınca verilen izni,

h) (**Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580**) Üretim izni: Doğal mineralli su işletmelerine bu Yönetmelik uyarınca verilen (**Değişik:RG-7/3/2013-28580**) izin belgesini,

i) Otomatik makine: İmlanede yer alan ve yıkama, doldurma ve kapaklama işlemlerini el değmeden otomatik olarak yapan makineyi,

j) Otomatik sistem: İşletmede üretimi yapılan ambalajın temizlenmesi, dolun ve kapaklanma işlemlerini el değmeden otomatik olarak uyum içinde yapan sistemi,

k) (**Değişik:RG-17/4/2014-28975**) Geri dönüşlü kap: Doğal mineralli su dolumunda bir defadan fazla kullanılan ve su ile etkileşim yapmayan cam, metal, krom-nikel, polikarbonat ve benzeri kapları,

l) (**Değişik:RG-17/4/2014-28975**) Geri dönüşsüz kap: Doğal mineralli su dolumunda bir defadan fazla kullanılmayacak pet, cam, metal, krom-nikel ve benzeri kapları,

m) Kurul ön raporu: Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslar doğrultusunda doğal mineralli su kaynağı ve tesis yeri ile ilgili olarak Kurulca hazırlanan ilk raporu,

n) Kurul son raporu: Tesis izni aşamasında sunulan projelere ve bu Yönetmelik esaslarına göre doğal mineralli su tesisinin tamamının inşa edilip tamamlandığına dair Kurulca hazırlanan son raporu,

o) Komisyon: Avrupa Birliği Komisyonunu,

p) Üye ülke: Avrupa Birliği üyesi olan ülkeleri,

r) Üçüncü ülkeler: Avrupa Birliği üyesi olmayan ülkeleri,

s) (**Ek:RG-29/11/2010-27770**) Koruma alanı: Kaynak ve bunların bağlı olduğu jeotermal sistemin; bozulmasına, kirlenmesine ve sürdürülebilir özelliğinin yitirilmesine neden olacak dış etkenlerden korumak amacıyla sahanın jeolojik, hidrojeolojik yapısı, iklim koşulları, zemin cinsi ve tipleri, drenaj sahası sınırı, kaynak ve kuyu çevresindeki yerleşim birimleri, endüstri tesisleri, çevrenin topografik yapısı gibi unsurlara bağlı olarak belirlenmiş, önlemler alınması gereken, içerisinde yapılan faaliyetlerin kontrol ve denetime tâbi olduğu ve gerektiğinde yapılaşma ve arazi kullanım faaliyetleri kısıtlanabilir alanları,

ş) (**Ek:RG-7/3/2013-28580**) Kurum: Türkiye Halk Sağlığı Kurumunu,

t) (**Ek:RG-7/3/2013-28580**) Parti no: Aynı şartlarda üretilen, imal edilen veya ambalajlanan bir suyun satış birimleri topluluğu için kullanılan sayısal değeri,

u) (**Ek:RG-7/3/2013-28580**) (**Değişik:RG-17/4/2014-28975**) Seri no: Aynı şartlarda belirli zaman diliminde üretilen, imal edilen veya ambalajlanan suyu ayırt etmek için kullanılan sayısal değeri,

ü) (**Ek:RG-17/4/2014-28975**) Kontrol izlemesi: Yönetmeliğin 7 nci maddesi ile Ek-3'te yer alan parametreleri kapsayacak şekilde yaptırılan analizleri,

v) (**Ek:RG-17/4/2014-28975**) Denetim izlemesi: Yönetmeliğin 6 ve 7 nci maddeleri ile Ek-3'te yer alan parametreleri kapsayacak şekilde yaptırılan analizleri,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Doğal Mineralli Suların Özellikleri

Genel Özellikler

Madde 5- Doğal mineralli sular aşağıda belirtilen genel özellikleri taşımaktadır:

a) Doğal mineralli suların muhteviyatına ilişkin parametre değerleri, 6 ncı maddede belirtilen sınırları aşmamalıdır.

b) (**Değişik ibare: RG-24/07/2005-25885**) Şişelenecek doğal mineralli suyun mineral içeriği, sıcaklığı, elektrik iletkenliği ve karakteristik özellikleri, doğal dalgalanmalar dahilinde suyun kaynak yerindeki yapısı ile aynı olmalıdır.

c) Doğal mineralli suya karbondioksit dışında kimyasal maddeler ilave edilmez. İlave edilen karbondioksit, suyun doğal yapısını bozmamalıdır.

d) Doğal mineralli suya dolun esnasında doğal veya dışarıdan temin edilmiş sıhhi evsafı uygun karbondioksit katılabilir. Yapılan bu işlem suyun mikrobiyolojik özelliklerinde değişikliğe yol açmamalıdır. Böyle durumlarda doğal mineralli sular;

1) Ayırma işleminden ve şişelemeden sonraki karbondioksit miktarının suyun kaynağındaki ile aynı olması ya da suyun çıkartılması, ayrıştırılması

ve şişelenmesi sırasında kaybolan karbondioksitin, kaynaktan elde edilen karbondioksit ile tamamlanarak sudaki karbondioksit miktarının kaynağındaki karbondioksit miktarına eşitlenmesi halinde “doğal karbondioksitli doğal mineralli su”,

2) Ayırma işleminden ve şişelemeden sonra doğal mineralli suların yalnızca kaynağındaki karbondioksit ile güçlendirilmesi halinde ve karbondioksit miktarının suyun kaynağındaki miktarından fazla olması durumunda “kaynağındaki karbondioksit ile zenginleştirilmiş doğal mineralli su”,

3) Ayırma işleminden ve şişelemeden sonra doğal mineralli suların kaynağından gelmeyen karbondioksit ile güçlendirilmesi halinde ve karbondioksit miktarının suyun kaynağındaki miktarından fazla olması durumunda “karbondioksit ile zenginleştirilmiş doğal mineralli su”, şeklinde ifadelendirilir.

e) Doğal mineralli suların yapısından karbondioksitin ayrıştırılmak istenmesi halinde yalnızca fiziki yöntemler kullanılabilir. Fiziki yöntemlerle ayırma işlemine tabi tutulan doğal mineralli sular “tamamen karbondioksitten arındırılmış” veya “kısmen karbondioksitten arındırılmış doğal mineralli su” şeklinde ifadelendirilir.

f) Doğal mineralli sulara, kendisine karakteristik özellik veren önemli elementlere ilişkin suyun kaynağındaki niteliğini değiştirmemek kaydıyla uygulanan muhtemelen oksijenlemeyi takiben demir ve kükürt gibi kalıcı olmayan elementlerin filtrasyon ve boşaltma yoluyla ayrıştırılması, ozonla zenginleştirilmiş hava kullanılarak demir, mangan, kükürt ve arseniğin ayrıştırılması ve tamamen fiziksel yollarla serbest karbondioksidin kısmen veya tamamen ayrıştırılması işlemleri dışında herhangi bir işlem uygulanmaması esastır. Ayırma işleminde zenginleştirilmiş ozonlu havanın kullanılması halinde 27 nci madde hükümleri uygulanır.

g) Doğal mineralli suların diğer su ve sulu içeceklerin üretimi de yapılabilir.

Kimyasal Özellikler

Madde 6- Doğal mineralli suların ihtiva edebilecekleri maddelerin üst sınır değerleri aşağıda gösterilen miktarları aşamaz. Bu maddede sayılan parametrelerden Ek-2 de yer alanların analizi için Ek-2’deki tabloda belirtilen performans karakteristiklerine uyulur.

a) **(Değişik ibare:RG-29/11/2010-27770)Doğal Mineralli Sulara Kendiliğinden Bulunan Bileşenler ve Aşıldığı Takdirde Halk Sağlığı Açısından Risk Oluşturabilecek Maksimum Limitler:**

Parametre	Sembol	Bulunabilecek maksimum miktar mg/L
Antimon	(Sb)	0.005
Arsenik	(As)	0.01
Bakır	(Cu)	1
Baryum	(Ba)	1
Bor	(B)	(*)
Cıva	(Hg)	0.001
Florür	(F)	5.0
Kadmiyum	(Cd)	0.003
Krom	(Cr)	0.05
Kurşun	(Pb)	0.01
Mangan	(Mn)	0.5
Nikel	(Ni)	0.02
Nitrat	(NO ₃)	50
Nitrit	(NO ₂)	0.1
Selenyum	(Se)	0.01
Siyanür	(CN)	0.07
Organik madde için sarf edilen oksijen miktarı		5.0
Pestisitler ve benzeri Maddeler		0.0001
Polisiklik aromatik Hidrokarbonlar		0.0002

(*): Maksimum limit 01 Ocak 2006 tarihinden sonra yayımlanacak olan Avrupa Birliği Gıda Mevzuatına göre tespit edilir. Bor parametresinin maksimum limiti tespit edilene kadar bu parametre yerine Borat (B₂O₃) parametresine bakılır ve bulunabilecek maksimum miktar 30 mg/L olarak aranır.

b) Anyon ve Katyonlar:

Anyonlar	Sembol	Bulunabilecek maksimum miktar mg/L
Florür	F ⁻	5.0
Fosfat	PO ₄	
Bikarbonat	HCO ₃	
Karbonat	CO ₃	
Klorür	Cl ⁻	
Nitrat	(NO ₃)	50
Nitrit	(NO ₂)	0.1
Silikat	SiO ₂	
Sülfat	SO ₄	
Değişik ibare: RG 24/07/2005 - 25885) Sülfür	(Değişik ibare : RG 24/07/2005-25885) S	(Mülga ibare : RG - 29/11/2010 - 27770) (...)
Katyonlar		
Alüminyum	Al	(Mülga ibare : RG - 29/11/2010 - 27770) (...)
Amonyum	NH ₄	

Kalsiyum	Ca	
Magnezyum	Mg	
Potasyum	K	
Sodyum	Na	
Demir	Fe ⁺²	

c) Radyoaktivite:

Doğal mineralli suyun radyoaktif özellikleri aşağıdaki değerleri geçemez:

Alfa yayıcılar litrede en çok: 40.5 picocurie (1.5 Bq/Lt)

Beta yayıcılar litrede en çok: 54 picocurie (2.0 Bq/Lt)

Mikrobiyolojik Özellikler

MADDE 7 – (Değişik:RG-29/11/2010-27770)

Doğal mineralli sular mikrobiyolojik özellikleri bakımından aşağıdaki nitelikleri haiz olmalıdır:

a) Kaynaktan alınan numunede toplam koloni sayısı 20-22 °C’de 72 saatte agar-agar veya agar-jelatin karışımında mililitrede 20’yi ve 37 °C’de 24 saatte agar-agar karışımında mililitrede 5’i geçmemelidir. **(Ek cümle:RG-7/3/2013-28580)** Bu değerler izin verilen maksimum sınır değerler olmayıp, rehber değerlerdir.

b) **(Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580)** Şişelenme sonrasında imlaha neden alınan numunede toplam koloni sayısı, 20-22 °C’de 72 saatte agar-agar veya agar-jelatin karışımında mililitrede 100’ü ve 37 °C’de 24 saatte agar-agar da mililitrede 20’yi geçmemelidir. Toplam koloni sayımı; şişelenmeyi takiben ısı 4 °C ± 1 °C olan ortamda muhafaza edilen numunede 12 saat içerisinde yapılmalıdır.

c) Pazarlama sürecinde doğal mineralli suyun yeniden canlanabilir toplam koloni sayısı, sadece kaynağında bulunan bakteri sayımsındaki normal artıştan kaynaklanan miktar kadar olabilir. **(Değişik cümle:RG-20/10/2016-29863)** Bu toplam koloni sayısı EK-1’de 1.3.3’te belirtilen koşullar altında belirlenir ve bu değerler rehber değerdir.

ç) Kaynakta ve satış süresince doğal mineralli su, aşağıdakileri içermemelidir.

1) Parazit ve patojen mikroorganizma,

2) 250 ml’lik numunede E. coli, diğer koliformlar ve fekal streptokoklar,

3) 50 ml’lik numunede sülfid redükte eden sporlu anaeroblar,

4) 250 ml’lik numunede pseudomonas aeruginosa.

(Ek fıkra:RG-7/3/2013-28580) Doğal mineralli su, organoleptik olarak kusursuz olmalıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Doğal Mineralli Suların Onaylanması, İlk Başvuru, İşletilmesi ve Yapılacak İşlemler

Onaylanması

Madde 8- (Değişik fıkra:RG-29/11/2010-27770) Doğal mineralli sular jeolojik ve hidrojeolojik, fiziksel, kimyasal, fiziko-kimyasal ve mikrobiyolojik yönden Ek-1’de belirtilen değerlendirme kriterlerine göre **(Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580)** Kurumca oluşturulacak bilimsel değerlendirme komisyonunca incelenir ve komisyonun görüşü dikkate alınarak **(Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580)** Kurumca onaylanır. Doğal mineralli suya ait fiziksel, kimyasal, fiziko-kimyasal ve mikrobiyolojik analiz sonuçları, başvuru tarihi itibarıyla bir yıldan daha eski tarihli olamaz. Doğal mineralli su hem kaynakta hem de şişelendikten sonra özellikle 1000 mg/L veya üzeri katı madde ya da 250 mg/L veya üzeri karbondioksit içeriyorsa veya etikette suyun niteliklerine ilişkin 25 inci maddede zorunlu kılınanların dışındaki bilgilere yer verilerek isteniyorsa, üreticinin talebi üzerine ya da **(Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580)** Kurumca gerekli görüldüğü takdirde farmakolojik, fizyolojik ve klinik yönden de incelenir.

Üye ülkelerden ithal edilen doğal mineralli suların herhangi bir üye ülkenin yetkili mercii tarafından onaylandığına dair belgenin **(Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580)** Kuruma ibrazı gerekir.

Üçüncü bir ülkede yer altından çıkarılan doğal mineralli suyun bu maddeye istinaden onaylanmasını isteyen gerçek veya tüzel kişi 5 inci, 6 ncı ve 7 nci maddede belirtilen nitelikleri kapsayacak şekilde doğal mineralli suya ait analiz raporları ile birlikte **(Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580)** Kuruma yazılı müracaatta bulunur. **(Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580)** Kurumca oluşturulacak bilimsel değerlendirme komisyonunun görüşü dikkate alınarak uygun görülmesi halinde **(Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580)** Kurumca onaylanır. Bu nitelikteki doğal mineralli sularda da 25 inci madde hükümleri doğrultusunda etiketleme gereklilikleri aranır.

Üçüncü ülkelerin topraklarından çıkartılan ve **(Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580)** Kurumca verilen onay üzerine ülkemize ithal edilen doğal mineralli sulara verilen onay **(Değişik ibare:RG-20/10/2016-29863)** beş yıl için geçerlidir. Bu sürenin bitiminden önce onay belgesi yenilenir.

Bu madde gereği doğal mineralli su olarak onaylanan suyun, doğal mineralli su niteliğini kesin ve sürekli olarak kaybettiği tespit edilirse ve bu durum 10 uncu maddede sayılan laboratuvarların raporları ile tevsik edilirse, **(Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580)** Kurumca oluşturulacak bilimsel değerlendirme komisyonunun görüşü dikkate alınarak söz konusu suyun doğal mineralli su onayı ve bu onaya bağlı olarak tanzim edilmiş herhangi bir izin var ise, bu izin iptal edilir.

Bu madde gereğince onaylanan doğal mineralli sular **(Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580)** Kurumca ilan edilir. **(Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580)** Kurumca onaylanan ve onayı iptal edilen doğal mineralli suların listesi **(Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580)** Kurumca **(Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580)** Ekonomi Bakanlığına bildirilir. **(Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580)** Ekonomi Bakanlığı tarafından talep edilmesi halinde onaylama veya iptal gerekçeleri de bildirilir.

İzin Alma Mecburiyeti

Madde 9- Bu Yönetmelikte belirtilen esaslara göre onaylanmış doğal mineralli suları işletmek isteyenler **(Değişik ibare:RG-31/7/2009-27305)** Valilikten önce tesis izni, sonra da işletme izni almak zorundadır. Bu Yönetmelik hükümlerini karşılamayan, Yönetmelik gereği istenilen şartları taşımayan ve **(Değişik ibare:RG-31/7/2009-27305)** Valilikçe izin verilmeyen doğal mineralli suların pazara arzı, satışı ve tüketime sunulması yasaktır.

Bu Yönetmeliğe göre verilen izin, yürürlükteki mevzuatı uyarınca diğer kuruluşlardan izin alma zorunluluğunu ortadan kaldırmaz.

İlk Başvuru, İnceleme ve Analiz

Madde 10- Bu Yönetmelikte belirtilen şartlara uyan ve 8 inci madde hükümleri doğrultusunda onaylanan doğal mineralli suları işletmek isteyen gerçek veya tüzel kişiler önce tesis izni, sonra **(Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580)** üretim izni almak zorundadır. İşletmeciler kaynakta hiçbir işlem yapmadan, kaynağın yerini ve tesisin inşa edileceği araziye tereddütlere meydan vermeyecek şekilde belirleyen plan veya kroki ile birlikte **(Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580)** Müdürlüğe müracaat ederler.

(Değişik fıkra:RG-29/11/2010-27770) Başvurunun müdürlüğe intikali üzerine; doğal mineralli suyun kaynağı, müdürlük elemanları kontrolünde numune alınacak şekilde getirilir. İnceleme Kurulu, kaynağı ve tesis yerini mahallinde tetkik eder. Yapılan tetkikler sonucunda, kaynağın tanımına uygunluğunun tespit edilmesi halinde müdürlük, tekniğine uygun olarak kaynaktan gerekli numuneleri alır; debi ve sıcaklık gibi mahallinde yapılması gereken ölçümleri yapar; kaptaj ve kaynağın yeri ile 11/12/2007 tarihli ve 26727 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği kapsamında hazırlanmış kaynağın etrafında bırakılacak koruma alanı mesafesi ve tesisin inşa edileceği arazinin yeri ve gerekli olan diğer hususlara da yer verilerek ön raporu detaylı şekilde hazırlar.

Alınan numuneler **(Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580)** Kurumca, tercihen akredite olmuş laboratuvarlar arasından yeterli ve uygun görülerek yetki verilen laboratuvarlarda analiz ettirilir.

(Değişik fıkra:RG-7/3/2013-28580) Tesis ve üretim izni için yaptırılan analizlerin ücreti işletmeci tarafından ödenir.

Kurul

Madde 11- Kurul; (**Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580**)Halk Sağlığı Müdürlüğü veya görevlendireceği müdür yardımcısının başkanlığında aşağıdaki üyelere teşkil edilir:

- (**Değişik:RG-7/3/2013-28580**) Çevre sağlığı şube müdürü,
- Kimya mühendisi veya kimyager veya gıda mühendisi veya biyolog (**Ek ibare:RG-29/11/2010-27770**) veya çevre mühendisi,
- Jeoloji mühendisi (**Ek ibare:RG-7/3/2013-28580**) ,jeofizik mühendisi veya hidro-jeoloji mühendisi,
- Makine mühendisi,
- İnşaat mühendisi,
- Tıbbi teknoloji veya sağlık memuru veya çevre sağlık teknisyeni,
- İlgili imar müdürlüğünü temsilen bir yetkili.

Tesis izni aşamasında Kurul, bu maddenin birinci fıkrasının (a, c, e, f ve g) bentlerinde sayılan gruplara dahil üyelere her bir gruptan en az bir üyenin katılımı ile mahallinde toplanır.

(**Değişik:RG-7/3/2013-28580**)Üretim izni aşamasında ise, bu maddenin birinci fıkrasının (a, b, d, e ve f) bentlerinde sayılan gruplara dahil üyelere her bir gruptan en az bir üyenin katılımı ile mahallinde toplanır.

Gerekli görülür ise, diğer ilgili teknik elemanlar da kurula dahil edilir. Ayrıca, Kurula konusunda uzman ilgili sivil toplum örgütü temsilcisi gözlemci olarak katılabilir. Söz konusu temsilcinin Kurula katılımı zorunlu değildir.

Kurul üyelerinin görüşleri arasında ihtilaf doğması halinde (**Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580**) Müdürlük, konu ile ilgili uzmanın görüşünü dikkate alabilir veya yeniden Kurul oluşturabilir.

Projelerin Hazırlanması

Madde 12- Kurulun olumlu ön raporundan sonra işletmeye ait kaynak, kaptaj ve koruma bölgesi, isale hattı, toplama odası, depo, imlahane ve diğer sosyal tesislere ait ünitelerin projeleri işletmeciler tarafından aşağıda belirtilen ölçeklerde yetkili mühendislerle hazırlanır:

- 1/500 ölçekli koruma bölgesini gösterecek biçimde kaynak yeri plan kotelere,
- (**Değişik:RG-7/3/2013-28580**) 1/50 ölçekli kaptaj projesi,
- (**Değişik:RG-7/3/2013-28580**)Kaynağın bağlantılarını, toplama odasını ve maslak gibi üniteleri de gösteren 1/2000 ölçekli isale plan ve profili,

d) (**Değişik:RG-7/3/2013-28580**) Kanalizasyon bulunmayan yerlerde 1/50 ölçekli fosseptik projesi ve açıklama raporu,

e) (**Değişik:RG-7/3/2013-28580**) Depo kullanılacak ise 1/100 ölçekli depo projesi,

f) (**Değişik:RG-7/3/2013-28580**)1/500 ölçekli imlahane projesi (Uygulanacak prosese bağlı olarak işletmede imal edilmesi gereken geri dönüşüz ambalajlar için imal yeri ile kirlili ve dolu kap bekletme yeri, yıkama, doldurma ve kapaklama yeri ve diğer ilgili üniteleri birlikte gösterir şekilde olacaktır),

g) Makine yerleşimi ile iş akımını gösterir şema ve açıklama raporu,

h) (**Değişik:RG-7/3/2013-28580**) Sosyal tesis ile diğer yardımcı üniteleri gösterir 1/500 ölçekli proje,

ı) (**Değişik:RG-29/11/2010-27770**)Bütün üniteler ile Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği hükümlerine göre hazırlanmış kaynak koruma alanını da gösterecek şekilde hazırlanmış genel vaziyet planı.

(**Değişik başlık:RG-29/11/2010-27770**) Dosya tanzimi ve tesis izni

Madde 13- Tesis izni için iki nüsha olarak tanzim edilecek olan dosyada aşağıda belirtilen bilgi ve belgeler bulunur:

a) Dilekçe,

b) Suyun 8 inci madde hükümleri doğrultusunda ve Ek-1'de belirtilen değerlendirme kriterlerine göre doğal mineralli su olarak kabul edilebileceğine dair Bilimsel Değerlendirme Komisyonu Raporu ve (**Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580**) Kurum onayı,

c) Madde 12'de belirtilen projeler,

d) Madde 6 ve 7' de yer alan parametrelere ait analiz raporları,

e) Su ile ilgili Kurul ön raporu,

f) (**Mülga:RG-29/11/2010-27770**)

g) (**Mülga:RG-31/7/2009-27305**)

h) Suyun imla şekli ile ilgili açıklama raporu,

ı) Hidrojeolojik katmanın stratigrafisini de içeren hidrojeolojik inceleme raporu,

ii) (**Değişik:RG-29/11/2010-27770**) Doğal mineralli suyun bulunduğu arazinin, koruma alanının birinci zon sınırını kapsayacak şekilde mülkiyet izni, yer başka gerçek veya tüzel kişiye ait ise noter onaylı anlaşma örneği, hisseli tapularda diğer hissedarların noter onaylı muvafakati veya ilgili mahkemeden alınacak karar,

j) Suyla uygulanacak üretim proseslerine ilişkin bilgi ve belgeler,

k) (**Değişik:RG-17/4/2014-28975**) İlgili mevzuatına göre yetkili kurum veya kuruluşun alınmış işletme ruhsatının ya da suyun tahsisine ilişkin yapılan kira sözleşmesinin yetkili kurum veya kuruluşça onaylanmış örneği,

l) İsale hattı için kullanılacak malzemelere ait bilgi ve belgeler,

m) (**Mülga:RG-7/3/2013-28580**)

(**Mülga ikinci fıkra:RG-31/7/2009-27305**)

(**Ek fıkra:RG-31/7/2009-27305**)Hazırlanan dosyalar müdürlükçe incelenir, uygun görülmesi halinde onaylanır ve tesis izni verilir. (**Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580**) Kuruma ve işletmeciye tesis izni verildiği bir yazı ile bildirilir.

(**Ek fıkra:RG-31/7/2009-27305**)Doğal mineralli su sahipleri veya işletmecileri, Valilikten tesis izni almadan inşa ettikleri yapı ve tesislerden dolayı hak talep edemezler.

(**Ek fıkra:RG-31/7/2009-27305**) Verilen tesis izni üç yıl için geçerlidir. Tesisin bu süre içinde inşa edilememesi ve işletme sahibinin üç yıllık sürenin bitiminden evvel Valilikten ek süre talebinde bulunması halinde, bu süre en fazla iki yıl uzatılabilir.

Tesis İzni

Madde 14- (**Mülga:RG-31/7/2009-27305**)

Üretim izni (**Değişik madde başlığı:RG-7/3/2013-28580**)

Madde 15- Tesis izni alanlar, uygun görülen projeleri ve Yönetmelikte istenilen hususları tam olarak yerine getirmek suretiyle bütün tesisleri inşa ederek tamamladıktan sonra, bir dilekçe ile Valiliğe başvurarak (**Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580**) üretim izni talebinde bulunurlar.

Kurulca, tesislerin mahallinde incelenmesi sonucu, Yönetmelik hükümlerine ve projelerine uygunluğunun anlaşılması halinde, ruhsata esas olmak üzere suyun tüketime sunulacağı en son nokta olan nihai dolum yerinden mineralli su örnekleri alınarak madde 6 ve 7'de yer alan parametrelerin analizleri yapılır. Doğal mineralli suların etiket bilgisinde de bu analiz sonuçları esas alınır.

(**Mülga fıkra:RG-31/7/2009-27305**)

(**Mülga fıkra:RG-31/7/2009-27305**)

(**Mülga fıkra:RG-31/7/2009-27305**)

(**Mülga fıkra:RG-31/7/2009-27305**)

(**Ek fıkra:RG-31/7/2009-27305**)Kurul son raporu, suyun tam analiz raporları, üç adet firma kaşe ve imzasını taşıyan etiket örneği uygun ise Valilikçe (**Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580**) üretim izni verilir ve (**Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580**) Kuruma bildirilir.

(**Ek fıkra:RG-31/7/2009-27305**) Tesis izni alınmadan inşa edilmiş tesislerin projelerine uygun olması halinde; Müdürlükçe bir değerlendirmede bulunulur ve herhangi bir eksiklik yok ise Valilikçe tesis izni ile (**Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580**) üretim izni aynı anda verilebilir.

Tesislere Ait Hükümler

Kaynak Koruma Alanı

Madde 16- (Mülga fıkra:RG-29/11/2010-27770)

(Değişik fıkra:RG-29/11/2010-27770) Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği hükümlerine göre hazırlanmış kaynak koruma alanı ile ilgili hususlar projesinde gösterilir ve gerekçesi ayrıntılı olarak Kurul ön raporunda belirtilir.

Koruma alanına insan, hayvan, sel ve diğer suların girmesi önlenerek her türlü kirlenmeye karşı tedbirler alınır. Bu bölgede doğal mineralli suyun niteliğini etkileyecek faaliyetlere izin verilmez.

Kaptaj

Madde 17- Doğal mineralli suyun kaptaja alınması şarttır. Kaptaj, suyun kaynağından teknik ve sağlıklı şekilde alınarak isaleye hazır duruma getirilip, her türlü kirlenmeye mani olacak ve dışardan içine hiçbir şey sızmayacak ve kaynağın çıkış noktasına gelecek şekilde yapılır.

Kaptaj, camdan veya doğal mineralli suyun niteliğini bozmayacak malzemeden yapılmış açılır kapanır şekilde ayrılmış, biri suların toplandığı oda ve diğeri manevra odası olmak üzere iki bölümden oluşur.

Kaptajın manevra odasında, doğal mineralli suyun isalesi, doğal mineralli su kaynağını tamamen ortaya çıkaracak şekilde tahliyesi, numune alınması, debisinin ölçülmesi, manevra odasına dökülecek doğal mineralli suların boşaltılması için gerekli tertibat yer alır. Ayrıca, her iki bölümün birlikte veya ayrı ayrı havalandırılması için, doğal mineralli suyun dışarıdan kirlenmesini önleyecek şekilde gerekli tertibat yapılır. Bu özellikler, toplama odası ile benzeri yapılarda da göz önünde bulundurulur ve bu gibi ünitelerin tahliye uçlarına **(Ek ibare:RG-7/3/2013-28580)**haşere ve kemirgen girişini önlemek için uygun tertibat konur.

Her kaynak için ayrı bir kaptaj yapılması zorunludur. Birbirinden ayrı kaynaklardan çıkan doğal mineralli suların her ne surette olursa olsun aynı kaptajda toplanması yasaktır.

İsale

Madde 18- Kaptajda toplanan doğal mineralli suyu depoya aktırmak için kurulan isale hattı, suyun fiziksel, kimyasal ve mikrobiyolojik niteliklerini bozmayacak bir malzemeden yapılır.

İsale projesi, isale hattı borusunda daima basınçlı doğal mineralli su bulunacak şekilde tanzim edilir.

Doğal mineralli su kaptajdan depoya, gerekli sıhhi ve teknik tedbirler alınarak cazibe ile aktılır. Topografik bakımdan buna imkan olmayan hallerde, doğal mineralli suyun özelliklerini bozmayacak nitelikte pompa kullanılarak ve doğal mineralli su yükseltilecek şekilde isale sağlanabilir.

Depo

Madde 19- Depo, aşağıda belirtilen özellikleri taşır:

a) Depo iç yüzeyleri fayans veya doğal mineralli suyun niteliğini bozmayacak bir madde ile kaplanan ve en az iki göz oda ile bir manevra odasından oluşan depolar olacağı gibi suyun fiziksel ve kimyasal niteliklerini değiştirmeyecek özelliğe sahip krom-nikel ve benzeri depolarda kullanılabilir.

b) Depo gözlerinin içine girişler manevra odasından yapılır ve depo içine sabit merdiven konmaz.

c) Depoya giren ve çıkan doğal mineralli sudan numune almak ve giren doğal mineralli suyun debisini ölçmek için gerekli tertibat bulunur.

d) Depo, herhangi bir bina ile bitişik yapılmaz ve çatısı bulunmaz; ancak, gerekli durumlarda imlahane ile bitişik olabilir.

e) Depo gözlerinin havalandırılmasının sağlanması ve dışarıdan su ve başka maddelerin girmesinin önlenmesi için uygun bir havalandırma bacası bulunur.

f) Depo manevra odasında, depo gözlerine giren ve çıkan borular ve bunların birbiri ile olan bağlantıları bir şemada gösterilerek, bu şema manevra odasının görülebilir yerine asılır.

İmlahane

Madde 20- İmlahane, aşağıdaki bölümleri kapsar:

a) Boş kapların depolandığı bölüm,

b) Doluma girecek kapların yıkandığı bölüm,

c) Doldurma ve kapaklama bölümü,

d) Karbondioksit gazlama yeri ile karbondioksit depolama yeri.

İmlahane tabanı, kir tutmayan yıkanabilir bir malzeme ile döşenir ve her bölüm tabanında kanalizasyona, kanalizasyon bulunmayan yerlerde septik çukurlara bağlı, sifonlu ve ızgaralı tertibat bulunur. Bütün bölümlerin tabanları, suların çabuk ve kolay akabileceği şekilde sifon tertibatına doğru eğimli olur.

Yapılacak septik çukurlar, hela çukurlarından ayrı olup, suların kirlenmesine neden olmayacak şekilde ve 19/3/1971 tarihli ve 13783 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Lağım Mecrası İnşaatı Mümkün Olmayan Yerlerde Yapılacak Çukurlara Ait Yönetmeliğe uygun olarak ayrı bir yerde yapılır.

İmlahane duvarlarının iç yüzeyleri tabandan tavana kadar fayans gibi kolay temizlenebilir sıhhi malzeme ile döşenir.

İmlahane içinde bulundurulmuş her türlü araç ve gereçler kolay temizlenebilir malzemeden yapılır. Temizlik için kullanılan çöp kabı ve diğer temizlik malzemesi doğal mineralli suyu kirlenmeyecek bir yerde bulundurulur. Genel temizlik, çalışma saatleri dışında yapılır. Çalışmanın devamlı olduğu hallerde ise çalışma durdurularak yapılır.

İmlahaneye her türlü haşarat ve kemiricilerin girmesini önleyecek sıhhi ve fenni tedbirler alınır. Tesiste, gerektiğinde tekniğine ve usulüne uygun olarak **(Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580)27/1/2005 tarihli ve 25709 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Biyosidal Ürünlerin Kullanım Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik kapsamında faaliyet gösteren işyerleri tarafından ilaçlı mücadele yapılır. İlaçlamada (Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580) 31/12/2009 tarihli ve 27449 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Biyosidal Ürünler Yönetmeliği kapsamında izne bağlanmış ürünler kullanılır ve bunlar imlahanede bulundurulamaz.**

İmlahanede, personelin şahsi temizliğini yapması, kap, kapak ve benzeri malzemelerin özel bölümleri dışında depolanması, kedi, köpek ve kümes hayvanları ile benzerlerinin beslenmesi ve bulundurulması yasaktır.

Sosyal tesislere ait kapılar, doğrudan imlahaneye açılmaz.

Doğal mineralli su tesislerinde aynı makine ve dolun hattının kullanılması suretiyle diğer su ve sulu içeceklerin dolumu da yapılabilir. **(Ek cümle:RG-7/3/2013-28580)** Ancak, asıl ürün dâhil beş çeşitten fazla su ve sulu içecek dolumu yapılamaz.

Sosyal Tesisler

Madde 21- Tesiste, çalışanların sosyal ihtiyaçlarını karşılamak üzere yemekhane, soyunma-giyinme ve dinlenme yeri, duş, tuvalet, lavabo, gerektiğinde yatakhane gibi sosyal tesisler ihtiyaca cevap verecek özellik ve sayıda uygun sıhhi niteliklerde yapılır.

Doğal Mineralli Su ile Temas Eden Yüzeyler

Madde 22- Kaynaktan doluma kadar doğal mineralli su ile temas eden veya etmesi muhtemel olan bütün yüzeyler ile yine doğal mineralli su ile temas edecek şekilde kullanılacak alet ve cihazlar, doğal mineralli suyun niteliğini bozmayacak ve sağlığa zarar vermeyecek özellikleri haiz malzemeden yapılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Kaplar, Kapaklar ve Etiketler

Kaplar

Madde 23- Doğal mineralli suyun dolumunda kullanılacak kaplar ilgili Bakanlığın iznine tabidir.

Doğal mineralli su dolumunda kullanılan kaplar, geri dönüşlü ve geri dönüşsüz olmak üzere iki ayrı grupta değerlendirilir:

a) Geri dönüşlü kaplar: En az 55-70 oC sıcaklıktaki su ve uygun temizlik maddesi ile tam otomatik olarak el değmeden yıkanabilecek ve ayrıca kullanımı ve yıkama sonucu herhangi bir deformasyona uğramayacak nitelikte olur. Bu kapların dedektör ve benzeri sistemle niteliğinin değişmediğinin kontrol edilmesi gerekir. Geri dönüşlü kapların tutma yerleri kabın iç hacmine dahil olmamalıdır. **(Ek cümle:RG-7/3/2013-28580)**Bu kaplar üretim tarihinden itibaren en fazla **(Değişik ibare:RG-20/10/2016-29863)**beş yıl veya 75 kez kullanılır ve bu kapların kaç defa doldurulduğunun tespit edilmesine yarayan elektronik takip sistemi işletmecisi tarafından oluşturulur, bu sistemin usul ve esasları Kurumca belirlenir.

b) Geri dönüşsüz kaplar: Doğal mineralli su dolusunda, cam, metal, krom-nikel dışında malzemeden yapılmış kapların kullanılması halinde, bu kaplar imlahaenin ilgili bölümlerinde otomatik olarak hammaddeden ve preformdan hareketle imal edilir. Kaplar dolundan önce basınçlı (**Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580**) su veya hava ile temizlenir, el değmeden otomatik sistemle doluma alınır. Geri dönüşsüz kaplar tekrar doğal mineralli su dolusunda kullanılamaz.

(**Ek fıkra:RG-29/11/2010-27770**) (**Değişik fıkra:RG-7/3/2013-28580**)Geri dönüşlü polikarbonat kaplarda suyun adı ve kabın üretim tarihi boyun veya gövdesine kabartma şeklinde yazılır. Ayrıca, şirket ismi, tescilli amblemi veya logosu da yazılabilir. Bu kaplara farklı su dolumu yapılamaz. Bu kaplar ile satışa sunulan suların raf ömrü üç aydan fazla olamaz.

Kapaklar

Madde 24- Doğal mineralli su kaplarında kullanılacak kapaklar ilgili Bakanlığın iznine tabi olup, aşağıdaki özellikleri taşımalıdır:

a) Kapaklar doğal mineralli su ile etkileşmeyen ve insan sağlığına zarar vermeyen plastik veya metalden yapılır. Yalnızca imlahaenede bulunan otomatik kapaklama makinesinde, yırtılmadan veya bozulmadan açılmayacak şekilde kapatılır. Kapaklar, tesiste hijyenik şartlarda muhafaza edilir.

b) Doğal mineralli suyun ambalajında kullanılan kapaklar kullanılmış veya bozulmuş olmamalıdır. Kullanılmış veya bozulmuş kapakların kullanılması yasaktır.

Etiket bilgileri ve tanıtım (Başlığıyla birlikte değişik:RG-29/11/2010-27770)

Madde 25 – (Değişik madde:RG-7/3/2013-28580)

Doğal mineralli suların etiketinde suyun adı, cinsi, imla edildiği (doldurulduğu) yerin adresi, valilikçe verilen izin tarih ve sayısı, valiliğin uygun gördüğü uyarılar, etiket bilgilerinin okunmasına engel olmayacak şekilde resim ve figür, ayırma işlemi gibi valiliğin izni ile suya uygulanan işlemler ve doğal mineralli suyun sahip olduğu anyon ve katyonlardan; florür, bikarbonat, klorür, sülfat, kalsiyum, magnezyum, potasyum, sodyum ve demir parametreleri yer alır. İmal ve son kullanma tarihi, parti seri numarası etikete veya kabın üzerine görünür bir şekilde yazılır. Doğal mineralli suların ticarî tanımlaması veya ticarî ismi, kaynağın ismini veya kaynağın bulunduğu yerin ismini yansıtmıyorsa; kaynağın ismi veya kaynağın bulunduğu yerin ismi, bu ticarî tanımlama veya ticarî isim için kullanılan harflerin en büyüğünün yükseklik ve genişlik olarak en az bir buçuk katına eşit büyüklükte harflerle etiket üzerine yazılır. İşletmecinin talebi halinde suya ait fiziksel, kimyasal ve fiziko-kimyasal (pH, iletkenlik, toplam mineralizasyon gibi) özelliklerden, müdürlük tarafından alınmış numunenin 10 uncu maddede belirtilen laboratuvarlarda analizleri yaptırılmış olmak kaydıyla etikette yer alabilir. Etiket üzerinde yer alması gerekli bilgiler fırınlanmış veya kabartma ya da baskı şeklinde olabileceği gibi kâğıt etiket şeklinde de olabilir. Etiket valilikçe onaylanmadıkça piyasaya sunulamaz. Etiket, 5 inci maddede belirtilen genel özelliklere sahip doğal mineralli sularda 1000 mg/L ve üzerinde katı tortu miktarı bulunması halinde ülkemizdeki geleneksel adı kullanılabilir. Ancak, ihraç veya ithal edilen doğal mineralli suların etiketinde geleneksel isimlere yer verilmez.

Kâğıt etiketin, doğal mineralli suyun tüketiciye ulaşmaya kadar ambalaj üzerinde kalmasını sağlayıcı, bozulmasını ve düşmesini önleyici her türlü tedbir işletmeci tarafından alınır.

Doğal mineralli suyun adı mutlaka kapak üzerine de yazılır.

Kap, kapak ve etiketler ile tanıtım amaçlı hazırlanan afiş ve broşürlerde ya da reklam ve ilanlarda tüketiciyi aldatıcı ve yanıltıcı, bu Yönetmelikte belirlenen niteliklere aykırı, hastaları, yaşlıları, çocukları ve engellileri istismar edici bilgi ve sembollere yer verilemez. Doğal mineralli suyun menşei, ruhsat tarihi, analiz sonuçları ve sahipliğine ilişkin diğer veriler hakkında gerçekte doğal mineralli suyun sahip olmadığı özelliklerin doğal mineralli suya atfedilmesi halinde veya ambalajlanmış kaynak ve içme sularının bu Yönetmelik hükümlerini karşılamadığı halde doğal mineralli su olarak nitelendirilmeleri yasaktır. Bu suların doğal mineralli sularla karıştırılma ihtimalinin var olduğu durumlarda kap üzerine mülkiyet adı, ticari marka, marka isimleri, amblem olsa bile resim ve diğer işaretler kullanılamaz.

Doğal mineralli suların ozonla zenginleştirilmiş hava ile işleme tâbi tutulması halinde etiketinde “Tekniğine uygun olarak, ozonla zenginleştirilmiş hava ile oksijenleme işlemine tabi tutulmuştur” uyarısının, florürün aktif alüminyum ile ayrıştırılması durumunda ise “aktif alüminyum yöntemi ile florür düzeyi azaltılmıştır” uyarısının yer alması zorunludur. Etiket üzerinde yer alacak uyarı, etiket bilgisi ve zemin renginden farklı renkte olmalıdır.

Kap, kapak, etiket üzerinde, ambalajda veya tanıtımlarda hastalıkların önlenmesi, tedavisi veya bakımına ilişkin doğal mineralli su niteliklerine atfedilen bütün bilgilerin kullanılması yasaktır. Ancak, sindirimi kolaylaştıran, laksatif, diüretik, çocukların beslenmesinde kullanılan gıdaların hazırlanması için doğal mineralli suyun uygunluğuna ilişkin bilgilere ait özel ifadelerle Kurum tarafından oluşturulacak bilimsel değerlendirme komisyonunun görüşü dikkate alınarak Kurumca izin verilmesi durumunda yer verilebilir. Böyle durumlarda Kurum önceden Ekonomi Bakanlığını bilgilendirir.

Piyasada veya tanıtımlarda doğal mineralli suyun ihtiva ettiği maddelerin veya doğal mineralli suyun önemli bir niteliğinin vurgulanması açısından aşağıda belirtilen hususlara uyulur.

- Katı tortu olarak hesaplanan mineral miktarı 1500 mg/L den fazla ise “zengin mineralli”,
- Katı tortu olarak hesaplanan mineral miktarı 500 mg/L den az ise “düşük mineralli”,
- Katı tortu olarak hesaplanan mineral miktarı 50 mg/L den az ise “çok düşük mineralli”,
- Bikarbonat miktarı 600 mg/L den fazla ise bikarbonatlı,
- Sülfat miktarı 200 mg/L den fazla ise sülfatlı,
- Klorür miktarı 200 mg/L den fazla ise klorürlü,
- Kalsiyum miktarı 150 mg/L den fazla ise kalsiyumlu,
- Magnezyum miktarı 50 mg/L den fazla ise magnezyumlu,
- Çift değerli demir miktarı 1 mg/L den fazla ise demirli,
- Florür miktarı 1 mg/L den fazla ise florürlü,
- Sodyum miktarı 200 mg/L den fazla ise sodyumlu,
- Sodyum miktarı 20 mg/L den az ise sodyum diyetine uygun doğal mineralli su,
- Serbest karbondioksit miktarı 250 mg/L den fazla ise asidik,
- Küçük çocuk ve bebek gıdalarının hazırlanması için uygun olabilir,
- Laksatif olabilir,
- Diüretik olabilir.

Bu niteliklere ilişkin bilgiler ancak doğal mineralli suların fiziko-kimyasal incelemeleri ve gerekli olduğu hallerde farmakolojik, fizyolojik ve klinik incelemeler ile belirlenmesi şartı ile etikette bulundurulabilir.

Doğal mineralli sular 1,5 mg/L’den fazla florür ihtiva ediyorsa etiketinde; “1,5 mg/L’den fazla florür içermektedir. Bebekler ve 7 yaşından küçük çocuklar için düzenli olarak tüketilmesi uygun değildir” ibaresinin yer alması zorunludur.

İkram maksadıyla kullanılmak üzere belirli kişi veya kuruluşlar adına üretim yapılan hallerde yukarıdaki fıkralarda belirtilen bilgilere ek olarak, adına üretim yapılan kişinin veya kuruluşun logosuna, adına veya unvanına etiket üzerinde yer verilebilir. Bu ürünler, üretimi yapılan kişi veya kuruluşlarca başkalarına satılamaz. Bu tür üretimler, adına üretim yapılacak kişinin veya kuruluşun adı veya unvanı, etiket örneği ve üretim miktarı da belirtilerek her üretim partisinden önce valiliğe bildirilir.

Etikette, bu maddede belirtilen bilgilerin haricinde bilgi bulundurulamaz.

Doğal mineralli sularla polikarbonat damacana kullanılması halinde tüketicinin yanıltılması ve aldatılmasını önlemek ve ürün güvenliğini sağlamak üzere kap ve kapak üzerine gelecek ve hava ve su sızdırmayacak şekilde shrink uygulanır. Shrink üzerine suyun adı ve cinsi yazılır.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Mesul Müdür

Madde 26- Doğal mineralli su tesislerinde, mesul müdür bulundurulması zorunludur ve mesul müdüre ait bilgi ve belgeler (**Değişik ibare:RG-17/4/2014-28975**) **Müdürlüğe** yazılı olarak bildirilir. Müdürlükçe uygun görülürse mesul müdür belgesi düzenlenir.

Mesul müdür, konuyla ilgili sağlık, gıda, biyoloji, kimya veya çevre alanında eğitim almış lisans ve ön lisans mezunlarından olur. (**Ek cümle:RG-7/3/2013-28580**) İşletme sahibi belirtilen mesleklerden birine ait diploması haiz ise kendisi de mesul müdürlük yapabilir.

Mesul müdür görevlendirilmesi, işletmecinin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

(Ek fıkra:RG-7/3/2013-28580) Mesul müdür;

a) İşletmede kalite standartlarının korunmasından,

b) Bu Yönetmelik gereği bildirim zorunlu olan bütün değişikliklerin zamanında Müdürlüğe bildirilmesinden,

c) Üretim aşamasında dolun, ayırıştırma, filtrasyon, kalite kontrolü ve depolama gibi iş ve işlemlerin uygun şekilde yerine getirilmesinden,

ç) Tesiste oluşan atıkların mevzuata uygun şekilde bertaraf edilmesinden,

d) 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 126 ve 127 nci maddeleri mucibince yerine getirilmesi gereken iş ve işlemlerin yaptırılmasından,

e) Müdürlük ve Kurum elemanlarınca yapılacak denetim sırasında gerekli bilgi ve belgelerin verilmesinden ve denetime yardımcı olunmasından,
(Değişik paragraf:RG-20/10/2016-29863)sorumlu olup yalnızca damacana dolumu yapılan tesisler hariç tesiste görevi dışında başka bir iş yapamaz.

(Ek fıkra:RG-7/3/2013-28580)Mesul müdürün iş yerindeki görevinden ayrılması veya görevine son verilmesi durumlarında işletme sahibi tarafından en geç 24 saat içinde Müdürlüğe bilgi verilir ve ayrılış tarihinden itibaren en geç bir hafta içinde yeni mesul müdüre ait müracaat Müdürlüğe yapılır. Bir hafta içinde yeni mesul müdür tayin edilmemesi halinde tesis Müdürlük tarafından uyarılarak onbeş günü geçmemek üzere ek süre verilir. Ancak, bu süreler içinde mesul müdür diplomasına eş değer diplomaya haiz ve tesiste çalışan başka bir personel geçici olarak görevlendirilir. Belirtilen süre içinde de mesul müdür atanmaması halinde işletmenin faaliyeti durdurulur.

(Ek fıkra:RG-7/3/2013-28580)Tesislerde su dolumu yapılan genel çalışma saatleri dışındaki zamanda ve kabul edilebilir mazeret hallerinde mesul müdürün yerine, mesul müdürün yazılı yetki devri yaptığı eşdeğer diploması haiz başka bir çalışanın bulunması zorunludur.

Ayırıştırma ve Filtrasyon

Madde 27- Doğal mineralli sulara, kendisine karakteristik özellik veren önemli elementlere ilişkin suyun kaynağındaki niteliğini değiştirmek kaydıyla uygulanan muhtemelen oksijenlemeyi takiben demir ve kükürt gibi kalıcı olmayan elementlerin filtrasyon ve boşaltma yoluyla ayrıştırılması, ozonla zenginleştirilmiş hava kullanılarak demir, mangan, kükürt ve arseniğin ayrıştırılması (Ek ibare:RG-7/3/2013-28580)aktif alüminyum kullanılarak florürün ayrıştırılması ve tamamen fiziksel yollarla serbest karbondioksitin kısmen veya tamamen ayrıştırılması işlemleri dışında herhangi bir işlem uygulanmaması esastır. Ancak savaşı, deprem ve sel gibi doğal afetlerde (Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580)Kurumun özel izni ile diğer işlemler uygulanabilir.

Ayırma işleminde ozonla zenginleştirilmiş havanın (Ek ibare:RG-7/3/2013-28580) ve alüminyumun kullanılması halinde;

a) (Değişik ibare:RG-31/7/2009-27305) Valilik önceden bilgilendirilir.

b) Ayırma işleminde ayırma işleminin etkinliğinin sağlanması, zararlı etkilerinin önlenmesi ve suyun fiziksel ve kimyasal bileşimlerinin değişmemesi esas alınır.

c) Ayırma işleminden önce doğal mineralli su, Yönetmeliğin 7 nci maddesinde belirtilen mikrobiyolojik kriterleri sağlamalıdır. Ozonla zenginleştirilmiş hava kullanımı ile işleme tabi tutulmuş doğal mineralli suların kontrol izlemesine ozon, bromat ve bromoform da dahil edilir ve maksimum limit değeri ozon için 50 (Değişik ibare:RG-29/11/2010-27770) µg/L, bromat için 3.0 (Değişik ibare:RG-29/11/2010-27770) µg/L ve bromoform için ise 1.0 (Değişik ibare:RG-29/11/2010-27770) µg/L olarak belirlenir. Bu maddelerin maksimum limitlerini aşması veya maksimum limitlerin altındaki miktarlarının halk sağlığı için risk teşkil edecek çökelti oluşumuna neden olması durumunda (Değişik ibare:RG-31/7/2009-27305) Valilik 40 ncı madde hükümleri uyarınca gerekli tedbirleri alır.

ç) (Ek:RG-7/3/2013-28580)Doğal mineralli sularda Yönetmelikte belirlenen sınır değerinin üzerinde bulunması sebebiyle ayırıştırma işlemine tabi tutulan parametre için her seriden numune alınarak analizi yapılır veya yaptırılır. Analiz sonuçlarının uygun olması durumunda su piyasaya sunulur. Ayırıştırma işlemi yapılan doğal mineralli sular, ayırıştırılan parametre yönünden Müdürlükçe haftalık izlemeye alınır. Analiz sonuçlarının uygun olması durumunda su piyasaya verilir.

d) (Ek:RG-7/3/2013-28580) Suyun kaynağındaki niteliğini değiştirmemek kaydıyla Müdürlükten izin alınarak sudaki florür aktif alüminyum ile ayırıştırılabilir. Bu durumda alüminyum düzeyi 200 µg/L'yi aşamaz.

Kapların Yıkınması, Doldurulması ve Kapaklanması

Madde 28- Kapların yıkınması, doldurulması ve kapaklanması el değmeden otomatik makine veya otomatik sistemle yapılır. Geri dönüşlü kaplar her seferinde doludan önce yıkanır. Otomatik yıkama ünitelerinde yıkama işlemi, uygun teknoloji ve malzeme ile yapılır. Doğal mineralli su dolusunda hijyen şartlarına uyulmalı ve özellikle doludaki kullanılan kaplar doğal mineralli suların mikrobiyolojik ve kimyasal niteliklerini değiştirmeyecek özellikte olmalıdır.

Yıkama suyunda kullanılan ürünün aktivitesinin devamlılığı sağlanır.

Temizlikte (Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580) Kurumdan izinli ürünler kullanılır. İşlem dosyasında temizleyici ile ilgili bilgiler yer alır.

(Değişik dördüncü fıkra:RG-7/3/2013-28580)Geri dönüşlü kaplar doludan önce her seferinde 55-70 °C sıcaklıktaki su ile yıkanır ve akabinde durulanır. Bu sıcaklık yıkama yapıldığı sürece otomatik olarak kayıt edilir ve denetimlerde ibraz edilir. Kapların yıkanmasında ve durulanmasında dolun su veya dolumu yapılan suyun niteliğinde olan su kullanılabilir. Kapların yıkanmasında ve durulanmasında dolun suyun sudan başka su kullanılması durumunda bu su, her yıl en az bir denetleme ve dört kontrol izlemesine tabi tutulur. Analiz sonuçları denetimlerde ibraz edilir. Yıkamada kullanılan su en geç 24 saate bir, durulamada kullanılan su ise her seferinde değiştirilir.

(Mülga beşinci fıkra:RG-7/3/2013-28580)

Personele Ait Kıyafet ve Sağlık Kontrolleri

Madde 29- İmhanede çalışan personel, uygun iş elbisesi ve başlık giymek, dolun makinelerinin başında duranlar ağız ve burunlarına maske takmak zorundadırlar.

İşyerinde çalışan personelin temizliğine dikkat edilir. (Değişik cümle:RG-17/4/2014-28975)1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 126 ncı maddesi gereğince hijyen eğitimi almamış personel çalıştırılmaz. Bu işlemde işveren ve mesul müdür sorumludur.

İşletmeci Tarafından Yaptırılacak Analizler

Madde 30- (Değişik:RG-17/4/2014-28975)

İşletmeciler, yıl boyunca tüketilen doğal mineralli suyun kalitesini yansıtabilecek şekilde Müdürlük tarafından alınacak doğal mineralli su numunelerinin analizini aşağıdaki tabloda belirtilen sıklıkta 10 uncu maddede belirtilen laboratuvarlarda yaptırmak ve alacakları raporları her yıl için ayrı dosyalarda saklamak ve gerektiğinde denetimlerde ibraz etmekle mükelleftir. Kurumca gerekli görüldüğü takdirde işletmeci, suyun niteliklerine göre farklı parametrelerin analizlerini de yaptırmak zorundadır.

İşletmeci tarafından doğal mineralli sularda yaptırılacak minimum numune alma ve analiz sıklıkları

Her bir gün için satışa sunulmak üzere şişede ya da kaptaki üretilen doğal mineralli suyun miktarı (m3) (Hacimler, takvim yılına göre alınmış ortalama değerlerdir).	Kontrol izlemesi sayısı (7 nci madde ile Ek-3'te yer alan parametreler)	Denetim izlemesi sayısı (6 ve 7 nci maddeler ile Ek-3'te yer alan parametreler)
≤10	1	1
(>10)-(≤60)	12	1
>60	12 60 m3 üzerindeki her 5 m3/gün için 1 kontrol izlemesi daha ilave edilir.	1 60 m3 üzerindeki her 100 m3/gün için 1 denetim izlemesi daha ilave edilir.

İşletmede Bulundurulacak Belgeler

Madde 31 – (Değişik madde:RG-7/3/2013-28580)

İşletmede Valilikçe verilen üretim izni belgesi, mesul müdüre ait fotoğraflı ve Müdürlükçe onaylı belge, yaprakları numaralanmış ve sonu

Müdürlükçe onaylanmış denetleme defteri, 1593 sayılı Umumi Hfzıssıhha Kanununun 126 ve 127 nci maddeleri gereğince yerine getirilmesi gereken iş ve işlemlere ait bilgi ve belgeler ile 30 uncu maddeye göre işletmeciler tarafından yapılmış analizlerin sonuç raporları bulundurulur. Ayrıca, doğal mineralli suların üçüncü ülkelere ihracatı amacıyla 34 üncü madde uyarınca Müdürlükten izin alınmışsa, alınan izin belgesi de işletmede bulundurulur.

İşletme İzininin Geçerliliği, İzin Belgesinin Kaybolması veya Tahrip Olması

Madde 32- İzin, kimin adına ve hangi doğal mineralli su için alınmış ise; o gerçek veya tüzel kişi ve doğal mineralli su için geçerlidir.

Birden fazla ticari isim ile aynı kaynaktan doğal mineralli su dolumuna izin verilmez.

İzin belgesinde belirtilen hususlar esas olup; bu hususlardan herhangi birinin değişmesi veya işletme izni belgesinin kaybolması, okunamayacak ve yanlış anlamalara sebep olacak şekilde bozulması halinde, su sahibi veya işletmecisince bir dilekçe ile Valiliğe müracaat edilir. Dilekçeye değişiklik ile ilgili belge ve bilgiler veya kayıp ilanı verilmiş gazete veya bozulan izin belgesinin aslı ilave edilir.

(Değişik dördüncü fıkra:RG-31/7/2009-27305) Müracaat üzerine müdürlük elemanlarınca gerekli inceleme yapılır ve tesiste iznin verildiği şartlarda bir değişiklik olmadığının tespit edilmesi halinde, gerekli düzeltme yapılır veya eski tarih ve sayı ile yeniden izin belgesi tanzim edilir ve gerekli açıklama yapılarak onaylanır.

(Değişik fıkra:RG-17/4/2014-28975) Doğal mineralli sulara verilen üretim izinleri;

a) Üretim izni verildiği sıradaki şartları kaybetmesi,

b) Doğal mineralli suların kimyasal, fiziksel veya mikrobiyolojik niteliklerini kesinlikle ve sürekli olarak kaybettiği 10 uncu maddede belirtilen laboratuvarların raporu ile belgelendirilmesi,

c) Yapılan denetimlerde faaliyet göstermediğinin tespit edilmesi ve tespit tarihinden itibaren bir yıl içinde faaliyete geçmemesi,

ç) İzinli bir doğal mineralli suya başka su karıştırılması,

d) Aynı kaynaktan farklı bir isimle kendisi veya başka gerçek veya tüzel kişi adına doğal mineralli su dolumu yapılması,

e) İzin verme sürecinin herhangi bir aşamasında sahte ve yanıltıcı belge ibraz edildiğinin tespit edilmesi

durumunda iptal edilir. İzinleri (ç), (d) ve (e) bentlerine istinaden iptal edilen doğal mineralli suya altı ay süreyle üretim izni verilmez.

Tesiste Yapılacak İlave veya Değişiklik

Madde 33- Yeni kaynak ilave edilmek veya tesiste fiziki yapıyı değiştirecek şekilde tadilat veya ilave yapılmak istenmesi halinde Yönetmeliğin **(Değişik ibare:RG-29/11/2010-27770) 13** ve 15 inci maddeleri doğrultusunda **(Değişik ibare:RG-31/7/2009-27305) Valilikten** izin alınması şarttır.

Yeni kaynak ilave edilmesi suretiyle doğal mineralli suyun izninde belirtilen niteliğinin değişmesi halinde, mevcut izin iptal edilerek yeni tarih ve sayı ile izin belgesi tanzim edilir.

İthal ve İhrac İzni

Madde 34- Bu Yönetmelikte belirtilen hüküm ve şartlara uygun olan doğal mineralli suların ithalinde ve ihracında bu konulardaki düzenlemelere göre hareket edilir. Ancak, bu Yönetmelik hükümlerine uymayan doğal mineralli suların ithaline, yurt içinde satışa ve tüketime sunulmasına izin verilmez. **(Ek cümle:RG-7/3/2013-28580)** İhrac edilen sulara 23 üncü maddede belirtilen raf ömrü şartı aranmaz.

Yönetmeliğin 32 nci maddesi gereği birden fazla ticari isim ile aynı kaynaktan doğal mineralli su dolumu yapılmaması esastır. Ancak, **(Değişik ibare:RG-31/7/2009-27305) Valiliğin** özel izni ile doğal mineralli suların üçüncü ülkelere ihracat amacı ile kendi adına veya başka firma adına farklı bir ticari isim ile dolum yapılabilir. Bu madde uyarınca dolum yapacak üreticilerin Ek 6 da yer alan form doğrultusunda **(Değişik ibare:RG-31/7/2009-27305) Valiliğe** bildirimde bulunarak izin alınması zorunludur.

İsim Karışıklığının Önlenmesi

Madde 35- Doğal mineralli su kontrollerinde herhangi bir karışıklığa meydan vermemek ve tüketicinin yanıltılması veya aldatılmasını önlemek için, ayrı işletmelerde üretilen doğal mineralli sulara aynı isim altında satış izni verilmemesi esastır. Ancak aynı işletmeciler tarafından ayrı yerlerde üretilen doğal mineralli sulara tek bir ticari isim ile satış izni talep edilirse, etiket üzerinde suyun ismini, kaynağın ismini veya kaynağın bulunduğu yerin ismini yansıtan bir ticari tanımlama ilave edilmesi veya 25 inci madde uyarınca, kaynağın isminin veya kaynağın bulunduğu yerin isminin, suyun ticari isminin veya eklenen ticari tanımlamanın en az bir buçuk kat büyüklüğünde yazılması şartı ile izin verilebilir.

İsim karışıklığının önlenmesi için suyun adıyla ilgili olarak marka tescil belgesinin, marka tescil belgesi yok ise Türk Patent Enstitüsü Başkanlığına müracaatına dair belgenin noter onaylı suretinin işletme izni aşamasında ibrazı gerekir.

Tesislerin Dezenfeksiyonu

Madde 36 – (Değişik madde:RG-7/3/2013-28580)

Doğal mineralli su tesislerinin genel hijyen kaidelerine uyması esas olup, gerekli dezenfeksiyonun işletmecilerce Biyosidal Ürünler Yönetmeliği kapsamındaki izin verilen ürünler kullanılarak üç ayda bir kaptaj, maslak, isale hattı, depo ve otomatik dolum makinelerinde bakım ve dezenfeksiyon yaptırılması zorunludur. Gerekli görülürse, Müdürlüğün gözetiminde doğal mineralli su tesisleri dezenfekte ettirilir.

Bakım ve dezenfeksiyon sırasında yapılan işlemler ile kullanılan sarf malzemelerine ait bilgilerin kayıtları, işletmeciler tarafından tutulur ve denetimlerde ibraz edilir.

Ambalaj Atıkları

Madde 37- Doğal mineralli su dolumunda kullanılan kap ve kapakların atıkları bağımsız bir üniteye muhafaza edilir, ilgili mevzuatına göre toplanır ve bertaraf ettirilir.

Plastik ve benzeri dönüşsüz kaplara dolum yapılan işletmelerde kullanılan kapların bulundurulması ve depolanması yasaktır.

Her ne amaçla olursa olsun, imlahanede kullanılmış kapak bulundurulamaz.

Denetim ve İzleme (Değişik madde başlığı:RG-7/3/2013-28580)

Madde 38- (Değişik:RG-17/4/2014-28975)

İzinli doğal mineralli suya ait bütün tesisler Kurum ile Müdürlük denetimine tabidir. Doğal mineralli su tesisi üçer aylık periyotlarla Müdürlük tarafından, yılda bir kez Kurumca denetlenir.

Denetimlerde gerektiğinde nihai dolum yerinden denetim ve kontrol izlemesi amacıyla su numuneleri alınır. Alınan numunelerin analizleri 10 uncu maddede belirtilen laboratuvarlarda yapılır. Kurumca ve Müdürlükçe yapılan denetimlerde alınan numunelerin analiz ücretleri, işletmeciler tarafından ödenir. Herhangi bir kontaminasyonun olması halinde dolum yeri dışındaki noktalardan da gerekli tedbirler alınarak numuneler alınır. Doğal mineralli suyun denetim veya kontrol izlemesi parametre değerlerine uyumsuzluğunun tespit edilmesi halinde uyumsuzluğun nedenleri yok edilinceye ve 6 ve 7 nci madde ile Ek-3'te belirtilen nitelikler sağlanıncaya kadar tesisin faaliyeti durdurulur ve doğal mineralli su dolumuna izin verilmez. Denetimler sonucu uygun çıkmayan sular, 40 nci madde uyarınca takibe alınır.

Kurumca ve Müdürlükçe yapılan denetimler sonucu doğal mineralli suyun kalitesini olumsuz yönde etkilemeyecek fiziki değişiklikler ile izin verildiği sıradaki şartlarda bir değişikliğe sebebiyet vermeyecek eksikliklerin tespit edilmesi durumunda eksikliklerin tamamlanması için en fazla onbeş gün süre verilir. Bu süre sonunda gerekli şartları sağlamayan tesisler hakkında yasal işlem yapılır.

Damacana kaplar ile piyasaya arz edilen doğal mineralli suların satış yerleri ile ambalajlı su naklinde kullanılacak araçlar için Kurumca belirlenen teknik usul ve esaslar doğrultusunda Müdürlükten izin alınır. Piyasaya arz edilen doğal mineralli suların, izin belgesi bulunmayan yerler ile tüpgaz, otogaz, petrol ve petrol ürünleri depolama ve dağıtım yapılan yerlerde; suyun fiziksel, kimyasal ve mikrobiyolojik özelliğini olumsuz yönde değiştirebilecek ısı, ışık, toz, duman, yağış gibi olumsuz şartlara açık ortamlarda satış ve depolanması yapılamaz. Üretici firma suyun üretiminden tüketicie ulaşmasına kadar tüm aşamalarda suyun kalitesinden sorumludur ancak bu durum satış yerinin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

İşletmeciler çalışma saatlerine yönelik bir program hazırlar ve bu programı bir önceki ayın 15'ine kadar, damacana ve diğer ambalajlar için ayrı olacak şekilde günlük üretim miktarlarını izleyen ayın 15'ine, yıllık üretim miktarlarını ise takip eden yılın Ocak ayı sonuna kadar Müdürlüğe bildirir. Bildirilen çalışma saatleri dışında çalışılması halinde durum bir hafta öncesinden Müdürlüğe bildirilir. Aksi halde tesisin faaliyeti en az bir hafta süre ile durdurulur.

Piyasadaki doğal mineralli suların üçer aylık periyotlar halinde numuneler alınarak mikrobiyolojik parametreler ile arsenik, florür, bromat, bromoform ve alüminyum parametreleri yönünden analizleri yaptırılır. Analiz sonuçları 6 ve 7 nci maddede belirtilen parametrik değerler ile EK-3'te yer alan parametrik değerlere göre değerlendirilir. Uygun çıkmayan doğal mineralli suyun analiz ücretini işletmeciler öder. Alınan su numuneleri için

herhangi bir bedel ödenmez.

Kaynak, depo ve imlahane gibi üniteler de dâhil olmak üzere doğal mineralli suyun geçtiği her aşama Kurum ve Müdürlükçe elektronik ortamda izlenebilir. İşletmeciler, izleme için Kurumca oluşturulan veri toplama sistemine entegrasyon sağlar. İzleme ve uygulamaya yönelik esaslar Kurumca belirlenir.

Kurum, denetim sonuçlarını ve doğal mineralli suya ait bilgileri herhangi bir üye devletin veya komisyonun talep etmesi halinde Ekonomi Bakanlığı aracılığı ile sağlar.

Laboratuvar

Madde 39- Doğal mineralli su tesislerinde dolumu yapılan doğal mineralli suyun günlük analizini yapmak amacıyla laboratuvar teknisyeni veya laboratuvar konusunda eğitim almış ön lisans veya lisans düzeyinde bir personelin sorumluluğunda koliform, (**Mülga ibare:RG-7/3/2013-28580**) (...) total jerm, E. coli, nitrat, nitrit parametreleri yönünden analizleri yapılacak bir laboratuvar bulunur. İşletmeciler doğal mineralli suya ait analiz raporlarını her parti için dosyalarda saklamakla mükelleftir. (**Değişik son cümle:RG-7/3/2013-28580**) Üretilen parti miktarı işletmeciler tarafından kayıt altına alınır ve bu sular, tesise ait laboratuvardaki analizleri sonuçlanmadan tüketicilere satılamaz.

Bu laboratuvarında günlük analizleri kaydetmek üzere müdürlükçe mühürlenmiş ve onaylanmış bir defter bulundurulur.

Yapılan denetimlerde bu defter incelenir ve ruhsata esas analiz sonuçları ile günlük analiz sonuçları karşılaştırılır.

Uygun Çıkmayan Doğal Mineralli Suların Takibi

Madde 40- (Değişik birinci fıkrâ:RG-7/3/2013-28580) Doğal mineralli suların 10 uncu maddede zikredilen laboratuvarlarda yapılan analizlerinde analiz sonuçlarının bu Yönetmelikte öngörülen parametrelerdeki sınırların dışına çıktığının görülmesi halinde, yedi günden fazla olmamak üzere yeterli süre verilerek düzeltici önlemleri alması hususunda işletme uyarılır. Bu süre içerisinde tesiste doğal mineralli su dolumu yapılamaz ve piyasaya arz edilemez. Ancak, test seviyesinde üretim yapılır ve numune alınarak analizleri yapılır. Alınan tedbirler sonrasında tekrar alınan numunenin bu Yönetmeliğe uygun olması halinde üretime izin verilir ve bir ay süre ile haftalık izlemeye alınır. Uygunsuz parametre veya parametreler yönünden dört defa yapılan denetim ve analiz sonuçlarının Yönetmeliğe uygun olması halinde, normal izleme periyoduna dönülür.

(**Değişik ikinci fıkrâ:RG-7/3/2013-28580**)Piyasa denetimlerinde alınan numunelerin sonuçlarında herhangi bir uygunsuzluk tespit edilmesi halinde, tesis sahipleri aynı parti veya seri nolu suları toplatıp Müdürlüğün denetiminde imha etmekle yükümlüdür. Uygunsuz ürün, denetimi yapan Müdürlüğün görev ve sorumluluk alanında üretilmiş ise tesiste gerekli inceleme yapılır. Uygunsuz ürün başka ilde üretilmiş ise durum derhal o ilin Müdürlüğüne ve üretici firmaya bildirilir. Mikrobiyolojik parametrelerin analizlerinde analiz sonuçlarına itiraz edilemez.

Doğal mineralli suların bu Yönetmelikte belirtilen hükümleri taşımadığının veya bir veya daha fazla üye ülkelerde serbestçe tüketime sunulsa dahi, halkın sağlığını tehdit ettiğinin tespit edilmesi halinde, (**Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580**) Kurum bu doğal mineralli suyun satışını ve tüketimini geçici olarak durdurur ve bu konuda Komisyon ile diğer üye ülkeleri gerekçeleri ile birlikte (**Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580**)Ekonomi Bakanlığı aracılığı ile bilgilendirir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Düzenleme yetkisi

MADDE 41 – (Başlığıyla birlikte değişik madde: RG-15/09/2006-26290)

(**Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580**) Kurum bu Yönetmeliğin uygulanmasını sağlamak üzere her türlü alt düzenlemeyi yapmaya yetkilidir.

Bu Yönetmelikte (**Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580**) Kurumca yapılması öngörülen iş ve işlemlerle ilgili yetkiler Müdürlüklere devredilebilir.

Müeyyideler

Madde 42 – (Değişik madde:RG-7/3/2013-28580)

Yönetmelik hükümlerine göre yapılan piyasa denetimleri ile ilgili hususlarda 4703 sayılı Ürünler İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanunda, diğer hususlara aykırı hareket edenler hakkında 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununda öngörülen idari yaptırımlar uygulanır. (**Ek cümle:RG-17/4/2014-28975**)5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununda öngörülen idari yaptırımlar Müdürlükçe uygulanır.

Uyumlaştırma

Madde 43- (Değişik birinci fıkrâ:RG-7/3/2013-28580) Bu Yönetmelik Doğal Mineralli Suların Çıkarılması ve Pazarlanması Hakkındaki 18/6/2009 tarihli ve 2009/54/AT sayılı Konsey Direktifi ile Doğal Mineralli Sular İçin Konsantrasyon Limitleri ve Etiketleme Bilgileri Hakkında Liste Oluşturulması ve Doğal Mineralli Suların ve Kaynak Sularının Ozonla Zenginleştirilmiş Hava ile İşleme Tabi Tutulmasının Şartlarını Belirleyen 16/5/2003 tarihli ve 2003/40/EC sayılı Konsey Direktifine ve Doğal Mineralli Suların ve Kaynak Sularından Florürün Uzaklaştırılması İçin Akti Aliminyum Kullanımının Şartları Hakkında 115/2010 sayılı AB Komisyonu Tüzüğüne paralel olarak hazırlanmıştır.

Ayrıca, (**Değişik ibare:RG-7/3/2013-28580**)Kurum bu Yönetmelikte belirtilen tanımlara ve kurallara uyan doğal mineralli suların pazarlanmasını, niteliklerini, bileşimini, işletim şartlarını, ambalajlanmasını ve etiketlenmesini düzenleyen hükümler ile uyumluluğun sağlanmasına yönelik uygulamaların geciktirilmemesini temin etmek için gerekli önlemleri alır.

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

Madde 44- 18/10/1997 tarihli ve 23144 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İçilebilir Nitelikteki Suların İstihsalı, Ambalajlanması Satışı ve Denetlenmesi Hakkında Yönetmelikte yer alan doğal maden suyu ve oligometalik sularla ilgili hükümler yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1-18/10/1997 tarihli ve 23144 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe giren İçilebilir Nitelikteki Suların İstihsalı, Ambalajlanması Satışı ve Denetlenmesi Hakkında Yönetmelik doğrultusunda izin verilen doğal maden suları ve oligometalik sular için bu suların işletmecileri bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde sayılan parametreler için 31/12/2005 tarihine kadar, florür ve nikel parametreleri için ise 31/12/2007 tarihine kadar uyumlarını tamamlamak zorundadırlar. İşletmeciler bu Yönetmelikte belirtilen diğer hususlara uyarak gerekli onay ve izinleri 31/12/2007 tarihine kadar almak zorundadırlar.

Geçici Madde 2 -18/10/1997 tarihli ve 23144 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İçilebilir Nitelikteki Suların İstihsalı, Ambalajlanması, Satışı ve Denetlenmesi Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesinin (e) bendi uyarınca verilen fason dolun izinleri, Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren 1 yıl sonra iptal edilmiş sayılır.

GEÇİCİ MADDE 3 – (Ek madde:RG-31/7/2009-27305)

Bu madde yürürlüğe girmeden önce alınan tesis ve işletme izinleri geçerlidir.

İşletmecilerin bir yıl içerisinde Valliğe müracaatı durumunda, bir defaya mahsus olmak üzere ruhsat ve etiketler üzerinde gerekli düzeltmeler ücretsiz olarak yapılır.

GEÇİCİ MADDE 4 – (Ek madde:RG-29/11/2010-27770)

Bu maddenin yürürlüğe giriş tarihinden önce izin alan işletmeciler, izinlerini bu Yönetmelikte belirtilen hususlara uyarak gerekli onay ve izinleri bir yıl içerisinde almak zorundadırlar. İşletmecilerin bir yıl içerisinde Valliğe müracaatı durumunda, bir defaya mahsus olmak üzere ruhsat ve etiketler üzerinde gerekli düzeltmeler ücretsiz olarak yapılır.

GEÇİCİ MADDE 5 – (Ek madde:RG-29/11/2010-27770)

Geçici 1 inci maddeye göre ruhsatlarını yenileyemeyen tesisler bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içerisinde tesislerini bu Yönetmeliğe göre uyumlaştırır.

Uyumlaştırma işlemlerinin tamamlanması

GEÇİCİ MADDE 6 – (Ek madde:RG-7/3/2013-28580)

Daha önce izin verilen doğal mineralli su işletmeleri, üretim izinlerini, analiz sertifikalarını ve etiketlerini 31/12/2013 tarihine kadar uyumlaştırmak zorundadır. Bu tarihe kadar uyumlaştırma işlemlerini tamamlamayan işletmelerin faaliyeti durdurulur. Faaliyeti durdurulan işletmelerin 31/12/2014 tarihine kadar uyumlaştırma işlemlerini tamamlamamaları halinde üretim izinleri iptal edilir.

Takip sistemlerinin uygulanması

GEÇİCİ MADDE 7 – (Ek madde:RG-7/3/2013-28580)

Daha önce izin verilen doğal mineralli su işletmeleri kapların yıkanmasında kullanılan yıkama suyu sıcaklığını ölçmek için oluşturacakları elektronik sistemi, elektronik takip sisteminin usul ve esaslarının belirlenmesini müteakip bir yıl içinde, damacana takip sistemi ise damacana takip sisteminin usul esaslarının belirlenmesini müteakip üç yıl içinde hayata geçirir.

Yürürlük

Madde 45 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 46 – Bu Yönetmelik hükümlerini Sağlık Bakanı yürütür.

EK-1

DOĞAL MİNERALLİ SULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ İÇİN KRİTERLER

- 1.1. Jeolojik ve Hidrojeolojik Araştırmalar İçin;
  - 1.1.1. 1:1000'den daha fazla olmayan ölçümle harita üzerinde, yükseklik göstergesi ile havzanın tam konumu
  - 1.1.2. Suyun bulunduğu arazinin menşei ve doğası üzerine ayrıntılı olarak hazırlanmış hidrojeolojik etüd raporu
  - 1.1.3. Hidrojeolojik katmanın stratigrafisi
  - 1.1.4. (**Değişik:RG-29/11/2010-27770**) Kirlenmeye karşı kaynağın Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği kapsamında hazırlanmış koruma alanı ve alınan tedbirler
    - 1.1.5 Havza işleminin tanımı
    - 1.2 Fiziksel, Kimyasal ve Fiziko-kimyasal Araştırmalar İçin;
      - 1.2.1.Suyun debisi,
      - 1.2.2. Kaynaktaki suyun sıcaklığı,
      - 1.2.3. Arazinin yapısı ile sudaki minerallerin yapısı ve aralarındaki ilişki,
      - 1.2.4. 180 °C ve 260 °C'de kuru çöküntüyü,
      - 1.2.5. İletkenliği,
      - 1.2.6. Hidrojen iyon konsantrasyonunu (pH),
      - 1.2.7. Anyon ve katyonlar,
      - 1.2.8. İyonlaşmamış elementler,
      - 1.2.9. Kalıntı elementleri,
      - 1.2.10. Kaynaktaki radyo-aktinolojik özellikler,
      - 1.2.11. Uygun olduğu yerde, suyun bileşen elementlerinin göreceli izotop değerlerini, oksijen (¹⁶O-¹⁸O) ve hidrojen (protium, deuterium ve tritium),
      - 1.2.12. Her biri için belirlenen sınırları göz önüne alan suyun belirli bileşen elementlerinin toksisitesi tayin edilir.
    - 1.3. Kaynaktaki Mikrobiyolojik İncelemeler İçin;
      - 1.3.1 Parazitler ile patojen mikroorganizmalar bulunmamalıdır.
      - 1.3.2. Fekal kirlenmenin yenilenebilir içerik miktarı göstergesinin sayısal tespitini,
        - a) 37 °C ve 44.5 °C'de 250 mililitrede E. coli ve diğer koliformların belirlenmesini,
        - b) 250 mililitrede fekal streptokok bulunmamalıdır.
        - c) 50 mililitrede sülfatları indirgeyen anaerob bakteriler bulunmamalıdır.
        - d) 250 mililitrede Pseudomonas aeruginosa bulunmamalıdır.
      - 1.3.3. Suyun mililitrede yenilenebilir toplam içerik miktarının tespitini,
        - a) 72 saatte 20-22 °C'de agar-agar veya agar-jelatin karışımını,
        - b) 24 saatte 37 °C'de agar-agarı kapsamalıdır.
      - 1.4. Klinik ve Farmakolojik İncelemeler İçin;
        - 1.4.1 Bilimsel olarak kabul edilen yöntemlere uygun olarak gerçekleştirilmesi gereken incelemeler, doğal mineralli sularının belirli niteliklerine; diuresis, mide ve bağırsaklara ait işlevleri ve mineral eksikliğinin telafisi gibi insan organizması üzerine yapacağı etkileri tespit edilmelidir.
        - 1.4.2 Yeterli sayıda klinik gözlemlerin yeterlilik ve uygunluğunun belirlenmesi, uygun olması halinde 1.4.1'de atıfta bulunulan incelemelerin yerini alabilir. Klinik incelemeler, uygun durumlarda, yeterli sayıda klinik gözlemler yeterlilik ve uygunluğu elde edilecek benzer sonuçları sağlaması şartıyla 1.4.1'de atıfta bulunulan incelemelerin yerini alabilir.

EK-2

PERFORMANS KARAKTERİSTİKLERİNİN BELİRLENDİĞİ PARAMETRELER

Aşağıdaki parametreler için, kullanılan analiz metodunun belirli performans karakteristikleri en azından parametre değere eş konsantrasyonları doğru, hassas ve belirlenen tespit limiti dahilinde ölçülebilmelidir.

Kullanılan analiz metodunun hassasiyeti ne olursa olsun sonuç en azından Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirtilen kimyasal parametre değerleri için aynı desimal sayısını kullanarak ifade etmelidir.

Parametreler	Parametrik değerin doğruluk yüzdesi (Not 1)	Parametrik değerin hassasiyet yüzdesi (Not 2)	Parametrik değerin deteksiyon limiti (Not 3)	Notlar
Antimon	25	25	25	
Arsenik	10	10	10	
Baryum	25	25	25	
Bor				
Kadmiyum	10	10	10	
Krom	10	10	10	
Bakır	10	10	10	
Siyanür	10	10	10	Not 4
Florür	10	10	10	
Kurşun	10	10	10	
Mangan	10	10	10	

Cıva	20	10		
------	----	----	--	--

(Değişik:RG-17/4/2014-28975)
EK-3

Yönetmeliğin 6 ve 7 nci maddelerine eklenecek parametreler:

Doğal Mineralli Sulardan Yönetmeliğin 30 uncu ve 38 inci maddesi gereği alınacak numunelerin analizlerine gerektiğinde aşağıdaki parametreler de dâhil edilir.

Parametre	Sembol	Bulunabilecek maksimum miktar
Ozon*	(O3)	50 µg/L
Bromat*	BrO3	3.0 µg/L
Bromofom*	CHBr3	1.0 µg/L
Alüminyum**	Al	200 µg/L

*: Doğal mineralli su ozonla zenginleştirilmiş hava yöntemine tabi tutulmuş ise bakılır.

** : Doğal mineralli sudaki florür aktif alüminyum kullanılarak ayrıştırılmış ise bakılır.

EK-4
(Mülga:RG-29/11/2010-27770)

EK-5
(Mülga:RG-29/11/2010-27770)

EK-6
(Değişik:RG-7/3/2013-28580)

DOĞAL MİNERALLİ SULARIN ÜÇÜNCÜ ÜLKELERE İHRACAT AMACI İLE KENDİ ADINA VEYA BAŞKA FİRMA ADINA FARKLI BİR TİCARİ İSİM İLE DOLUM BİLDİRİM FORMU

İli : İhraç edilecek suyun imla şekli :
Suyun Adı : Tarih :
Suyun Sahibi : Kaynak Sayısı :
Suyun İşleticisi : Debisi :
Suyun Adresi : Dolum Yapılacak İsim :
Ruhsatlı Suyun İmla Şekli : Suyun İhraç Edileceği Ülke :

Sıra No	Bilgi ve Belgeler	Uygun
1	İşletmeciye ait dilekçe (var/yok)	
2	Dolum yapacak firma ile dolum yapacak firma arasındaki Dolum Sözleşmesinin aslı veya noter tasdikli sureti	
3	Çevre Sağlığı Değerlendirme Raporu	
4	Etiket Örneği	

a) İzin verilen şirket, ruhsat sahibi şirkete sözleşmeye gerek yoktur.

b) Formdaki tüm bilgiler Müdürlükte muhafaza edilen dosyada mevcuttur.

c) Tesislerin dosyaları Kurumca yapılan denetimlerde istenildiğinde Kurum denetim heyetine sunulur.

ç) Formda yer alan ve ilgili firma tarafından temin edilen bilgi, belge ve projeler işletmeci ve tanzim edenlerce tasdik edilir.

Tesiste Doğal Mineralli Sular Hakkında Yönetmeliğin ilgili tüm hükümlerine uyulduğu ve gerekli tedbirlerin alındığı yapılan inceleme ve tetkiklerde görülmüş olup üçüncü ülkelere ihracat amacı ile kendi adına veya başka firma adına farklı bir ticari isim ile dolum izni verilmesi tarafımızca uygun görülmüştür.

Teknik Personel

Teknik Personel

Şube Müdürü

İlgili Müdür Yardımcısı

Halk Sağlığı Müdürü
Mühür

